

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๕๘

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๕๕ ของศาลจังหวัด
อุบลราชธานี ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาโดยสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ ส่งคำร้องซึ่งเป็น
คำโต้แย้งของจำเลย (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลชุมแก้วพรหม ที่ ๑ นางวรรณภา แก้วพรหม ที่ ๒ และ
นายสมภาร แก้วพรหม ที่ ๓) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๕๕ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี
ผู้ร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ที่กำหนดให้ผู้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องนำเงินค่าธรรมเนียม
ซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ด้วยนั้น
เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ
จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริง สรุปว่า ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นฟ้องผู้ร้องทั้งสาม ต่อศาล
จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจำเลยให้ร่วมกันรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืม ค่าประกันและบังคับจำนอง เป็นจำนวนเงิน
๕,๔๒๖,๕๘๐.๘๒ บาท พร้อมดอกเบี้ย หากไม่ชำระให้บังคับจำนองที่ดิน ๖ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง
ออกขายทอดตลาดชำระหนี้จนครบ

ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยให้การปฏิเสธ สรุปว่า ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์
ได้โอนหนี้ไปให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรีแล้ว ทั้งเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โจทก์คิดดอกเบี้ย
ฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่ได้บอกกล่าวบังคับจำนอง การจำนองและค้ำประกันเป็นโมฆะไม่มีอำนาจฟ้อง
ซึ่งคดีนี้ในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด สวมสิทธิ์
เข้าเป็นโจทก์แทนธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์เดิม และมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี
โดยให้งดสืบพยานจำเลยแล้วพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ ทั้งบังคับ
จำนองตามสัญญาจำนองกับให้จำเลยร่วมกันชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์

ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ โดยขอให้ยกคำสั่งดังกล่าวซึ่งเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น แต่ผู้ร้องไม่ได้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษามาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงไม่รับวินิจฉัยให้โดยพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ร้อง

ผู้ร้องฎีกาต่อศาลฎีกา พร้อมกับโต้แย้งโดยสรุปว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ที่บัญญัติว่า “.. ฯลฯ ...และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ... ฯลฯ ...” นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม โดยเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว ให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว โดยให้ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการ ฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า “การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาล เพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีได้อุทธรณ์ความนั้น) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖” นั้น

เห็นว่า หลักความเสมอภาคทั่วไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนที่อาจกล่าวอ้างกับการกระทำใด ๆ ของรัฐได้ อันถือเป็นสิทธิของบุคคลเพื่อเรียกร้องมิให้มีการใช้อำนาจอย่างอำเภอใจ โดยไม่อาจหาเหตุผลที่รับฟังได้เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย โดยมีหลักการว่าบุคคลย่อมมีความเสมอภาคในกฎหมาย เป็นการวางหลักประกันที่รัฐจะต้องให้การรับรองความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ อันเป็นความเสมอภาคทางกฎหมายที่ทุกคนมีอยู่อย่างเท่าเทียมกันแต่สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นั้นเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ว่า ในการยื่นอุทธรณ์นอกจากต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ด้วยอันจะเป็นหลักประกันว่าหากในที่สุดคู่ความอีกฝ่ายเป็นผู้ชนะคดีย่อมมีสิทธิขอรับเงินค่าธรรมเนียมที่ฝ่ายแพ้คดีนำมาวางนั้นได้โดยไม่ต้องมีการบังคับคดี ซึ่งในการดำเนินคดีแพ่งเป็นเรื่องพิพาทกันระหว่างเอกชน คู่ความย่อมมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งถือเป็นค่าธรรมเนียมที่คู่ความฝ่ายที่ตกเป็นผู้แพ้คดีจะต้องชดใช้ให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งในทุกคดีแพ่งที่มีการฟ้องร้องกันในศาลยุติธรรม ดังนั้นการที่ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๕ จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้อุทธรณ์จะต้องปฏิบัติ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบ ยกเว้นผู้อุทธรณ์ได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถาในชั้นอุทธรณ์ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้อุทธรณ์สามารถใช้สิทธิในกรณีที่ไม่มียกเว้นค่าธรรมเนียมมาวางตามที่กล่าวแล้วได้เป็นบทบัญญัติที่ผู้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจะได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่ผู้ยื่นอุทธรณ์ ไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำพิพากษายกอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาของผู้ร้องโดยให้เหตุผลว่าผู้ร้องไม่วางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์พร้อมกับการยื่นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ นั้น บทบัญญัติดังกล่าวบุคคลที่มีฐานะยากจนย่อมไม่มีเงินมาวางและยอมไม่ได้รับความเป็นธรรม ทั้งเงินดังกล่าวจะขอทุเลาการบังคับหรือขออนาถาไม่ได้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นั้น ฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายศักดิ์ เตชะชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ